

חלפה שיעור
אלול תש"ז

דעת אלה ציבור אסתימון ניהאס נוראיו

א) עיר אלה ס' תקב"א

ב) למה בחרה (Pe)

ג) עיר בן אלה

ד) למה עיר קולך חלפתי

ה) עיר הציון (Pe)

א) עיר אלה ס' תקב"א

(ט) וידקדקו לחזור אחר ש"ך (י) היותר (ו) [ג] הגון והיותר גדול (יא) צמורה ומעשים

שאפשר למצוא שיחפלה סליחות וימים נוראים (יב) ושיהא בן שלשים שנים גם (יג) שיהא נשוי (כל צו) מיהו כל ישראל כשרים הם רק שיהיה מרובה לקהל אבל אם מתפלל בחזקה אין עונין אחריו אמן וכן צריך שיוציא כל אדם בתפלתו ואם יהיה לו שונא ומכין שלא להוציאו גם אהביו אינם יוצאים בתפלתו (הגהות מנהגים ישנים) ויש מקומות נוהגים שהמתפלל סליחות מתפלל (ט) (יד) כל היום (כל צו):

ה) נ"ד

ונהגו שמי (טו) שהתחיל להתפלל או לתקוע (יז) אפילו פ"א אין ליתן המנוחה לאחר ואם חלה הוא ביד הקהל להעמיד אחר (יח) ומ"מ כשחזר לבריאותו המנוחה חוזרת אל הראשון מי שבא בעש"ג" (יט) אין ראוי להיות ש"ך בר"ה ויהי כ"א"כ עשה משונה. אם רואה יש מחלוקת בשביל התפלה (כ) לא יתפלל אע"פ שיחפלה מי שאינו הגון: (יב) שיהא בן שלשים. שאז (כא) ראוי בן לוי לעבודה ותפלה הוא נגד עבודה (כב) וגם שאז לכו נשבר ונדכה: (יג) שיהא נשוי. דומיא דכה"ג שהיו מבינים לו אשה אחרת ושהיה לו אשה לשומרו מן החטא. ופשוט דאם מודמן לו שנים אחד שהוא בן חורה וירא חטא ואין לו אלו הפרטים והשני הוא איש פשוט והוא נשוי ויותר מן

(ט) וידקדקו. נהגו לעשר לפני החיבה (יג) פרנסים ומנהיגים שידעו צער הדור והיינו דוקא (יד) כשהם נאמנים ומגויים על הדור ומרואים לעם ובעוה"ר דבור הזה וכו' וכדי לתקן פרזה זו ראוי שיחפלה הש"ך הקצוע: (י) היותר הגון. וכל העושים ומסייעים לש"ך שאינו הגון כאלו גזל טוב מן הקהל ועמדים ליתן את הדין [ס"ח]. והודע בעצמו שאינו צדיק מאד וודע לשמור אפילו משגה אין לו להכניס את עצמו בעצדת השם. ואם אינו ראוי והגון ובקי אין ממתינין לו כשאר עושים אלא גופין לאלתר [א"ר]: (יא) בתורה ובמעשים. וראוי (טו) שיהיה הש"ך והמוקע בעלי תשובה גמורה גם ראוי שילמדו הכותם מהתפלות והתקיעות והוא מהזרה

שלשים הבן חורה קודם: (יד) כל היום. שחרית (כג) ומנחה [שהמתחיל במנוחה אומרים לו גמור וי"א דאף (כד) ערבית שלפניו אבל הערבית של היום שלאחריו (כה) אין שייך לו] וכחז המ"א דמנועס זה הוא קודם לאלו ולמהוה ולי"א (כו) דתפלה תליא ברצון הקהל והא"ר מפקפק בזה ודעתו דיא"ל יש לו להתפלל אם הוא מתענה ומן למנחה ואילך יש להניח להתפלל אף לאלו והוצא דבריו בפמ"ג:

ה) עיר הציון (Pe)

(כז) ד"מ. ויש כחז בשלון זה ומנוחה מן המוצר שיהא למעלה מן ל' שאז לכו נשבר ונדכה עכ"ל אכן באמת חיותו אלו אין להם שום צורך דהלא אדרבה בן ל' לכת וכשארם חזק כחז אין לכו נשבר ויבחר קשה לשון הכל ב' שכתב שם ומנוחה מן המוצר מן שלשים שאז הוא ימי הוקנה ולכו נכנע וכשבר יותר ולכאורה הייתי אומר שט"ס הוא בכל ב' וברמ"א וז"ל בן שלשים ונתחלף ס' ב' אבל בחפשי באורחות חיים שהוא מקור לכל דברי הכל ב' כדוע מאמתי שם ג"כ הגירסא שלשים אבל לשוני שם מחוקן יותר וז"ל שם ב' תפלה וצריך לדקדק שיהיה בשניו כמספר שני העובדים עבודה מכה"ה שנה ולמעלה והמנוחה מן המוצר מן ל' שנה שאז הוא ב' חזי ימי הוקנה ולכו נכנע וכשבר יותר עכ"ל:

ע' ש' ר' ז' נ' א' (מ' א' א' א' א' א')

והנהגה לכאורה הדבר ז"ע, מה שייך לדון כאן כלל
מדין הממחיל במצוה דאומרים לו גמור. דנראה
דהאי מילתא שייך דוקא במצוה אחת, שהמחיל ולא
גמרה, דאמרינן ליה, גמור. אבל מה ענין הוא גבי שאר
מצוות, דנימא דמשום שהמחיל במצוה אחת יעשה גם
מצוות אחרות. פי', שיהא מוטל עליו טפי מאחרים,
וכיון שכן, מה שייך לפרש הא דהמחיל בסליחות,
שיחפול גם שאר הספילות של אותו היום, מטעם
דהמחיל במצוה, הא ספילות מצוות בפני"ע הם, ואינם
מצוה אחת עם הסליחות, ועוד מ"ע בכל ימות השנה
לא נאמר כן שזה שהמחיל בספילות שחרית יחפול גם
מנחה.

ובצאתי מ"ל, שכבר עמד על מדוכה זו הגר"ש הכהן
ז"ל מוילנא בספרו בנין שלמה סי' ל"ו.
ומכאן האי קושי' כתב לפרש טעם אחר בדברי הכל בו
הג"ל. וזה תורף דבריו: דמקור הכל בו, הוא משנה
במגילה כד. דחנן דהמפטיר בנביא, יורד לפני המינה
ונושא את כפיו מחילה, וטעם הדבר הוא, לפי שהפטרה
בנביא, הוא דבר קל, שאינו כקורא במורה, ואין ע"ז
קופצים להפטיר ממיד בנביא לפני הציבור, ע"כ נחננו
לזה שרגיל להפטיר וקיצל ע"ע מצוה קטנה שאינה לפי
כבודו, - פי' של כבוד שישא את כפיו מחילה וירד
לפני המינה, וזה הטעם גבי סליחות, שאינו כמפילה
שמיקונוהו אנשי כנה"ג, וכיון שמקבל ע"ע לשרם לפני
הציבור בדבר שאין בו כבוד כ"כ כמפילה, נחננו לו
פי'ו, שידקקו אנשים למצוה זו, ואם ירצה לירד לפני
המינה אין רשאים לעכב עליו, ומיהו פשוט דמהני
מחילה, ולפי"ז זה דוקא אם קיצל להחפול כל ימי
הסליחות, והלכך האידנא, שבכל יום אחר מחפול, לא
שייך כלל, דעיקר הטעם שירצה ג"כ למחר לומר, אבל
האידנא שאין לומר באמת למחר מה נעילת דלת יש
בוה.

ע' ק' א' א' א' א'

" ואמר מו"ר שליט"א דבישיבות אין מדקדקין כ"כ בוה, אלא אחד מבני הישיבה מתפללין
סליחות אף שאינו בן ל' ונשוי, ואפשר שהטעם הוא כי מעלת בן תורה עדיף מן מעלת נשוי וכן
ל', ולכן עכ"פ לענין סליחות מקילין שבני הישיבה מתפללין שיש בהם מעלת בן תורה מפני
שהוא יושב ולומד ותורתו אומנתו, עכ"ד. ועי' מ"ב סי' נג (סקכ"ד) דמשמע דימי הסליחות קיל
עכ"פ מר"ה ויה"כ לענין ש"ץ.

ואמר מו"ר שליט"א שאצלינו אין המנהג כן, ואולי הטעם הוא כי ברוב בתי כנסיות אינו אותו
ציבור שהתפללו שחרית, עכ"ד. וז"ל הערוה"ש (סי' תקפא סעי' ו) "וכתב רבינו הרמ"א דיש
מקומות נוהגים שמתפלל סליחות מתפלל כל היום עכ"ל, ואפילו ערבית ומדחה לאבל
וליארציי"ט, ואצלינו אין המנהג כן" ע"כ. ואולי יש ליתן עוד טעם, דהנה בלבוש (סי' תקפא סעי'
א) וא"ר (סקי"ת, וע"ע סקי"ז) כתבו דהטעם שהמתפלל סליחות מתפלל כל היום הוא משום שדרכן
הי' דמי שהתפלל התפללות ביום הסליחות בצבור מתענה באותו יום, ולכן כדי שלא להכביד
התעניתיים נהגו שהמתפלל סליחות, שהוא ודאי מתענה, מתפלל ג"כ שאר התפלות שביום,
ולפי"ז אצלינו שאין נוהגין להתענות כלל, נמצא דלא שייך מנהג זה.